روزنامه شرق

شنبه ۲۵ مرداد ۱۳۹۹ • ۲۵ ذی‌الحجه ۱۴۴۱ • ۱۵ آگوست ۲۰۲۰

سال هفدهم • شماره ۳۷۹۲ • موقتا ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

رئیس قوه قضائیه:

شوراها دژ محکمی در برابر فساد و کج‌فهمی‌ها باشند

گروه سیاست: رئیس قوه قضائیه در اجلاس عمومی شورای عالی استان‌ها با تاکید بر اینکه عقلانیت باید بر امور شهر و آبادی حاکم شود، گفت: شوراها و اعضای آن باید دژ محکمی در برابر فساد و کج‌فهمی‌ها باشد. این دژ باید سدی در برابر هر کجی باشد...

صفحه ۲

علی مطهری:

هاشمی متوجه عقده‌های صدام شده بود

گروه سیاست: شامگاه چهارشنبه ۲۲ مرداد، خانه‌موزه آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، سی‌امین سالگرد پیروزی ایران در جنگ تحمیلی را که با ارسال آخرین نامه صدام به آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی و پذیرش مجدد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر همراه است...

صفحه ۲

حذف دستگاه‌های غیرکلیدی

گفت‌وگو با کیومرث اشتریان در آستانه تدوین برنامه هفتم توسعه

گروه اقتصاد: امروز بسیاری از دستگاه‌ها و سازمان‌ها دیگر وجودشان موضوعیت ندارد؛ اما به دلیل منافعی که برای عده‌ای ایجاد می‌کند، چه به لحاظ اشتغال در آن دستگاه و چه به لحاظ وابستگی سیاسی، همچنان این موجودیت حفظ شده است و در مقابل تغییرات ساختاری آن مقاومت می‌کنند. بخشی از این اتفاق را می‌توان با استناد به نداشتن مهارت در حکمرانی تحلیل کرد و بخش دیگری از آن ناشی از توزیع رانت سیاسی است. به بیان دیگر این مقاومت‌ها و کارشکنی‌ها ریشه در عدم مدیریت تعارض دارد؛ مثلا نظر به اینکه پس از فعالیت‌های انتخاباتی نامزدها، پست‌هایی برای طرفداران آنها در نظر گرفته می‌شود، وجود این‌گونه پست‌ها برای‌شان ضروری می‌شود. به همین دلیل است که کیومرث اشتریان، دانشیار سیاست‌گذاری عمومی دانشگاه تهران، در گفت‌وگو با «شرق» به دولت پیشنهاد می‌دهد سال ۱۳۹۹ که سال آخر ریاست‌جمهوری دولت دوازدهم است، زمان مناسبی برای حذف یک‌سری از مناصب است. چند ماه بیشتر به پایان دولت نمانده و دل‌کندن از پست‌ها برای چند ماه راحت‌تر است.

مشروح گفت‌وگو را در صفحه ۴ بخوانید

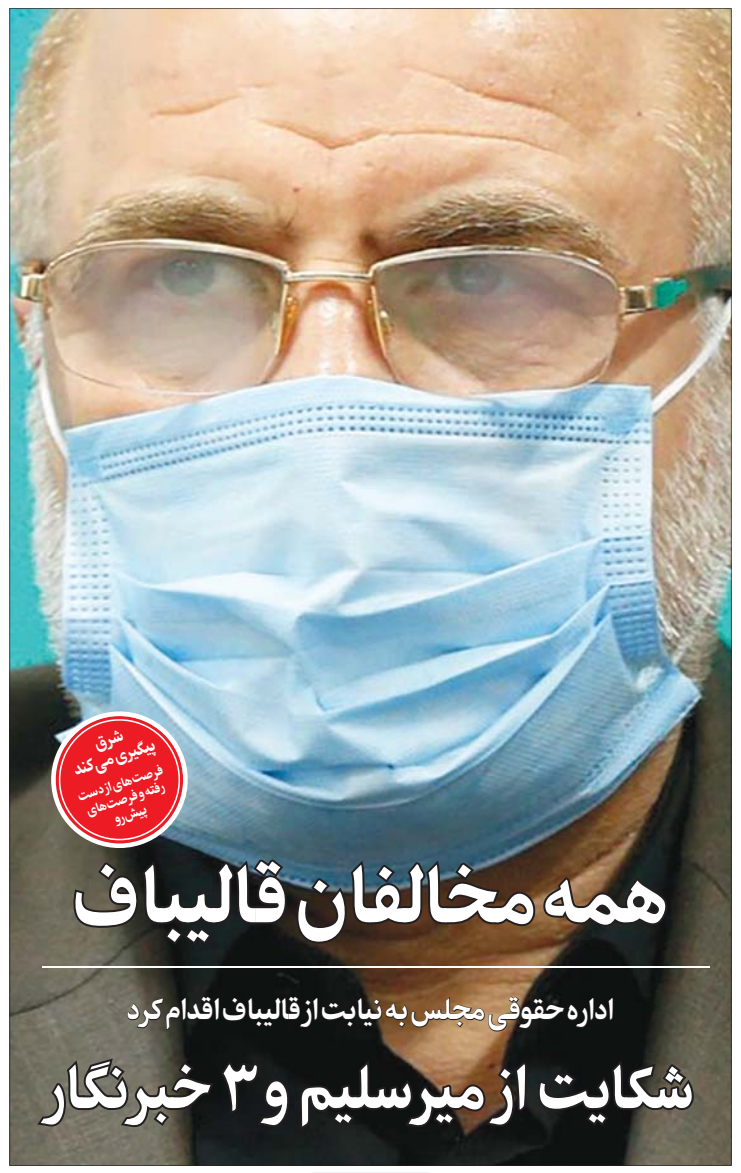

همه مخالفان قالیباف

اداره حقوقی مجلس به نیابت از قالیباف اقدام کرد

شکایت از میرسلیم و ۳ خبرنگار

عکس: محمود رحیمی‌مهر

صفحه‌های ۲ و ۸

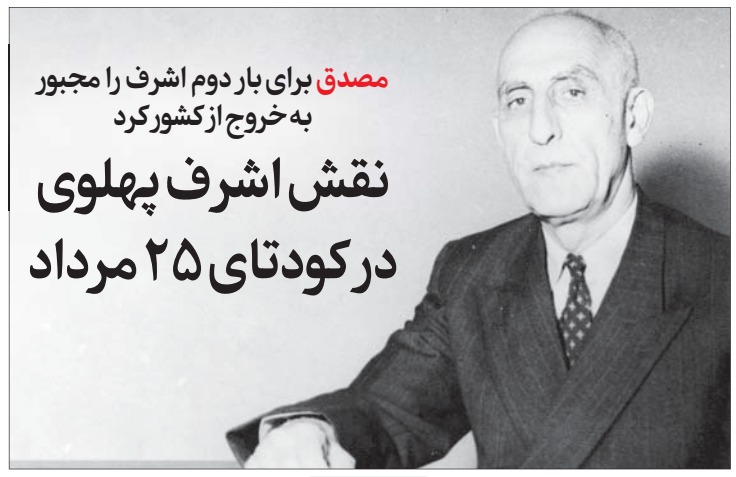

مصدق برای بار دوم اشرف را مجبور به خروج از کشور کرد

نقش اشرف پهلوی در کودتای ۲۵ مرداد

صفحه ۲

تیترها

قمار بن‌زاید و بی‌بی برای پیروزی ترامپ

صفحه ۹

جیب‌های خالی رزمندگان خط مقدم جنگ با کرونا

صفحه ۹

چرا انقلاب مشروطیت به فرجام خود نرسید؟

صفحه ۷

علی دایی گزینه تبلیغاتی یا نامزد واقعی؟

صفحه ۱۱

سرمقاله

انتخابات ۱۴۰۰ انتخاباتی بدون تخیل؟

احمد غلامی . سردبیر

اگر سیاست داخلی ایران به همین روال پیش برود، در انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ شاهد انتخاباتی کم‌رونق و بدون «تخیل» خواهیم بود. به‌تعبیر سارتر تخیل، امکان‌ها را به بازی می‌گیرد و آینده، آبستن امکان است نه واقعیت. اوضاع سیاسی-اقتصادی کنونی راه تخیل‌ورزی به‌سوی آینده را مسدود کرده است؛ انسدادی که برخی از آن به‌مثابه ناامیدی نام می‌برند و برخی دیگر آن را سیاه‌نمایی قلمداد می‌کنند، از جنسی که عامدانه به کار گرفته می‌شود تا امید به آینده را از مردم بگیرد. در این میانه سخنی از تخیل نیست، اما به‌واقع تمام آنچه موافقان و مخالفان درباره انسداد سیاسی بر زبان می‌آورند با مفهوم تخیل در سیاست بی‌ارتباط نیست. تخیلی که در دوره‌های قبلی انتخابات ریاست‌جمهوری ایران نقش پررنگی داشته است. در بررسی نقش تخیل در سیاست داخلی و برآمدنِ دولت‌های انقلاب، با مفهوم دیگری به نام «سودا» روبه‌رو می‌شویم. سودا، از امکان تخیل فراتر می‌رود. تخیل، ریشه در تاریخ دارد، وامدارِ آن است و آینده را خطاب قرار می‌دهد. اما سودا، فراتاریخی و فرازمانی است. دولت و مردمِ سودایی، نابهنگام در زمان و مکان خاصی هستند. دولت‌های سودایی همان دولت‌های پوپولیستی‌اند که کارشان ساده‌کردنِ مفاهیم غامض است: «آنچه از مفهوم پوپولیسم (عامه‌گرایی) درک می‌شود این است که پوپولیسم سعی دارد زندگی ملت ساده را به سبک رئالیستی و طبیعی به تصویر درآورد بی‌آنکه ایده زندگی ملت را در آینده تغییر شکل دهد. پوپولیسم از طریق دراماتیزه‌کردنِ وضعیت موجود در پوشش وعده‌های پوشالی اقتصادی خود را به توده‌ها نزدیک می‌کند».[1] اینجا تاکید بر دراماتیزه‌کردن و آینده است. دراماتیزه‌کردن سیاسی یعنی نمایش سیاسی؛ نمایشی از آینده که بیش از آنکه از تخیل نشئت گرفته باشد از شور و سودا سر برآورده است. تخیل وابسته به واقعیت است و از مواجهه با گذشته بارگذاری می‌شود. اما سیاست‌های پوپولیستی سودایی‌اند و با انکارِ گذشته، قد می‌کشند و با کریه جلوه‌دادن وضعیت موجود، آینده را زیبایی‌شناختی می‌کنند. این دراماتیزه‌کردن و نشاندنِ سودا به‌جای تخیل در سیاست، برای کسانی که دولت‌های نهم و دهم را تجربه کرده‌اند بسیار ملموس است.روی دیگر این سودازدگی را در موضع‌گیری اخیر برخی از اصلاح‌طلبان هم می‌توان دید؛ اصلاح‌طلبانی که هنوز دل به قدرت بسته‌اند و تنها راه احیای اصلاح‌طلبی را بازگشت به حلقه قدرت می‌دانند، با چاشنی قدیمی مذاکره در داخل و خارج. این برداشت‌ها با گذشت چهار دهه از دولت‌های انقلاب که بیشترین دولت‌هایش در اختیار اصلاح‌طلبان و نزدیکان آنها بوده است، به‌نوعی ساده‌سازی سیاست است. ساده‌سازی سیاست و پیشبرد آن، نیاز به مردمی سودایی دارد، اما مردم چنان از این سوداسازان آسیب دیده‌اند که بعید است بتوان با این ساده‌سازی‌ها به میان آنها برگشت.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

مجلس و میدان فسادستیزی

ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی

پیروزی در میدان مبارزه با فساد در گرو همراهی همه ارکان حکومت، قوای سه‌گانه، مراکز علمی و پژوهشی، رسانه‌ها، نهادهای مردمی و تک‌تک شهروندان است و نبود هرکدام از این بازیگران اگر پیروزی را ناشدنی نکند، آن را برای زمانی طولانی عقب خواهد انداخت. در این میانه نقش مجلس به‌عنوان نهاد قانون‌گذار و ناظر بر عملکرد قوه مجریه از ظرافتی خاص برخوردار است. مجلس در مقام قانون‌گذار با تصویب قوانین کارآمد مانع گسترش فساد شود و در مقام ناظر بر عملکرد مسئولان همه متولیان امر را به رعایت دقیق قوانین وادار کند تا به‌این‌ترتیب اموال عمومی جامعه از گزند مفسدان و رانت‌خواران محفوظ بماند. احزاب و جریان‌های سیاسی که موفق شدند بیشترین تعداد کرسی‌های مجلس یازدهم را در اختیار خود بگیرند، از همان دوران تبلیغات و آغاز رقابت انتخاباتی برنامه خود را تلاش برای بهبود وضعیت معیشتی مردم، نظارت جدی‌تر بر عملکرد دولت و افزایش درجه کارآمدی آن اعلام کردند. طبعا مقابله با فساد باید یکی از مهم‌ترین سرفصل‌های این برنامه‌ها باشد؛ زیرا کسی نمی‌تواند منکر این واقعیت تلخ شود که شیوع فساد در چند دهه گذشته موجب کوچک‌شدن سهم اکثریت شهروندان از منابع عمومی و رشد چشمگیر سهم صاحبان قدرت و نفوذ شده است؛ ازاین‌رو این حق مسلم همه شهروندان است که از مجلسیان توقع حضور در میدان مبارزه با فساد و پیشگام‌شدن در این امر خطیر را داشته باشند. این به آن معنی است که مجلس باید با تلاش مضاعف برای تصویب قوانین کارآمد برای مهار فساد و حذف تدریجی آن از بدنه اجرائی کشور کار کند.

ادامه در صفحه ۱۱

یادداشت

تاریخچه دیوان‌محاسبات به بهانه انتصاب رئیس جدید

سیدمحمود علیزاده‌طباطبایی

از اولین روزهای پیروزی انقلاب مشروطه بحث رسیدگی به درآمدها و هزینه‌های دولتی توسط نمایندگان مردم مطرح بود و فلسفه این تفکر هم این بود که مردم مالک واقعی کشور هستند و باید درآمدهای عمومی با تصمیم و زیر نظر مردم اداره شود. در اصل یکصدویکم قانون اساسی مشروطه پیش‌بینی شده بود که اعضای دیوان محاسبات را مجلس شورای ملی برای مدتی که به موجب قانون مقرر می‌شود، تعیین خواهد کرد و در اصل یکصدودوم «دیوان محاسبات مأمور به معاینه و تفکیک محاسبات اداره مالیه و تفریغ حساب کلیه محاسبین خزانه است و مخصوصا مواظب است که هیچ‌یک از فقرات مخارج معینه در بودجه از میزان مقرره خود تجاوز نکرده و تغییر و تبدیل نپذیرد و هر وجهی در محل خود به مصرف برسد و همچنین معاینه و تفکیک محاسبه مختلفه کلیه ادارات دولتی را نموده و اوراق و سند خرج محاسبات را جمع‌آوری خواهد کرد و صورت کلیه محاسبات مملکتی را باید به انضمام ملاحظات خود تسلیم مجلس شورای ملی نماید» و اصل یکصدوسوم مقرر کرده بود که «ترتیب و تنظیم و اداره دیوان محاسبات به موجب قانون است». اولین بودجه جامع و کامل ایران برای سال ۱۲۸۹ شمسی تحت عنوان «طرح بودجه کل سنه ایت ئیل ۱۳۲۸» تهیه و در برج حوت (اسفندماه) به مجلس شورای ملی تقدیم شده است.مرحوم صنیع‌الدوله که افتخار تهیه اولین بودجه کشور را کسب کرده بود قبل از تصویب بودجه توسط یکی از عوامل روسیه تزاری به قتل رسید. بعد از تقدیم لایحه بودجه مورگان شوستر آمریکایی برای تصدی پست خزانه‌داری کل به ایران آمد (اردیبهشت ۱۲۹۰) و بعد از مطالعات و بررسی‌هایی که مورگان شوستر در رابطه با امور مالی انجام داد، نمایندگانی را از طرف خودش در تمامی ارگان‌های دولتی مستقر کرد تا حساب درآمدها و هزینه‌ها را بدون دخالت مسئولان اجرائی تنظیم کنند و با این تفکر که به مسئولان دولتی اعتمادی نیست و مقرر شد درآمدها و هزینه‌های عمومی تحت نظارت مستقیم خزانه‌داری کل بوده نمایندگان خزانه‌داری کل به‌عنوان ذی‌حساب در کلیه سازمان‌های دولتی مستقر باشند (اردیبهشت ۱۲۹۰) با شروع به کار مورگان شوستر روسیه تزاری با حضور مستشاران آمریکایی در ایران به‌شدت مخالفت کرد و به ایران اولتیماتوم داد و با پایان‌یافتن دوره دوم قانون‌گذاری (آذرماه ۱۲۹۰) رکود طولانی توأم با نابسامانی مالی پیش آمد و تا مدت‌ها امکان تهیه بودجه فراهم نشد ولی ذی‌حساب به‌عنوان نماینده خزانه‌داری کل در همه ارگان‌های دولتی برای نظارت بر مصرف بودجه مستقر شد.

اولین قانون محاسبات عمومی در اسفند ۱۲۸۹ به تصویب مجلس شورای ملی رسید و در این قانون نحوه تهیه و تصویب بودجه و نحوه انجام معاملات دولتی و نحوه هزینه بودجه در قانون پیش‌بینی شده بود و در ماده ۵۲ قانون محاسبات عمومی مقرر شده بود که «تفریغ بودجه به موجب لایحه قانونی است که وزیر مالیه به مجلس شورای ملی پیشنهاد می‌کند و در ماده ۵۴ مقرر گردیده بود که لایحه تفریغ بودجه باید شامل صورت قطعی تمام اعتبارات و عایدات و مخارج دوره منقضیه بوده و نتیجه قطعی معاملات کل بودجه آن را تصریح نماید».در اسفند ۱۲۸۹ قانون دیوان محاسبات، هم شامل حدود و وظایف دیوان محاسبات، نحوه تفتیش مخارج، نظارت در دریافت عایدات و اموال نقدی و جنسی دولت و نحوه رسیدگی به حساب‌های وزرا و تهیه راپرت سالانه و رسیدگی و تصدیق مطابقت درآمدها و هزینه‌ها گزارش آن را به وزیر مالیه تسلیم می‌کند تا توسط وزیر به ضمیمه لایحه قانون تفریغ بودجه به مجلس شورای ملی پیشنهاد کند. مطابق ماده ۱۳ قانون دیوان محاسبات، مجلس شورای ملی در موقع انتخاب اعضای دیوان محاسبات یک نفر را به‌عنوان رئیس دیوان محاسبات انتخاب می‌کند و مطابق ماده ۱۵ قانون تعیین دادستان دیوان محاسبات از طرف دولت و به موجب فرمان همایونی خواهد بود.در سال ۱۳۱۲ قانون تأسیس و تشکیل دیوان محاسبات در ۴۱ ماده به تصویب مجلس شورای ملی رسید و در این قانون انتخاب اعضای دیوان محاسبات با پیشنهاد وزیر مالیه و تصویب مجلس است؛ به این نحو که وزیر مالیه ۲۷ نفر از مستخدمین رسمی دولت را به مجلس شورای ملی پیشنهاد می‌دهد و مجلس ۹ نفر را به‌عنوان عضو اصلی و ۹ نفر را به‌عنوان عضو قائم مقام انتخاب می‌کند و رئیس شعبه اول ریاست کل دیوان محاسبات را بر عهده خواهد داشت و دادستان دیوان محاسبات از طرف وزیر مالیه و به موجب فرمان همایونی تعیین خواهد شد. نمایندگان مجلس و اعضای انجمن‌های ایالتی و ولایتی و کسانی که دارای شغل دولتی بوده یا متصدی یکی از معاملات دولی باشند مجاز به عضویت در دیوان محاسبات نیستند و در سال ۱۳۱۲ قانون محاسبات عمومی هم به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

ادامه در صفحه ۲

حرف اول

حاشیه‌ای بر جدال کاخ مرمر بین فتاح و مجمع

فریدون مجلسی

پس از سخنان جنجالی فتاح در انتقاد از ساخت آسانسور و سونا و جکوزی در کاخ مرمر، شاید بتوان گفت چون بعد از انقلاب آن مکان در اختیار نهادهایی قرار گرفت که به دلیل سن بالای رؤسایشان بالارفتن از پله‌ها برایشان دشوار بود، نصب آسانسور در آن بنای هنری و تاریخی، اگرچه درست نبود، قابل درک بود. اما ساخت سونا و جکوزی را آن‌هم در مکانی که مورداستفاده اداری بوده است، باور نمی‌کنم. احتمالا از همین شایعاتی است که رقبا برای کوبیدن یکدیگر می‌سازند. تصورش هم غیرممکن است. برادر هاشمی‌رفسنجانی که رئیس دفتر رئیس سابق مجمع تشخیص بود هم این موضوع را تکذیب کرد و گفت آنجا را باز کنند تا مردم ببینند. این یعنی شاید یک‌کلاغ چهل‌کلاغ شده باشد. به یاد مطلبی افتادم که چند سال پیش در خاطرات علم درباره این کاخ خوانده بودم و من را به فکر انداخت که اصلا آیا این مکان متعلق به شهرداری است یا بنیاد مستضعفان حق تصرف مالکانه آن را دارد؟ مطلب را در صفحه ۲۰ جلد دوم یادداشت‌های علم، سال‌های ۱۳۴۹-۱۳۵۱ چاپ چهارم کتابسرا، به شرح زیر یافتم:شنبه ۱۵ فروردین ۱۳۴۹- صبح شرفیاب شدم. کارهای جاری و [...] را عرض کردم. [...] مطلب مهم دیگری مذاکره نشد؛ الا موضوع کاخ مرمر که شاهنشاه به‌عنوان «موزه پهلوی» به شهر تهران مرحمت می‌فرمایند. آتابای معاون انتظامی من، به شاه عرض کرده بود فقط خود کاخ را بدهیم و محیط اطراف آن را نگاه داریم. امروز من عرض کردم: «این کار در شأن شاهنشاه نیست. یا مرحمت نفرمایید، یا اگر مرحمت می‌فرمایید، محوطه را هم بدهید». فرمودند، کاملا درست می‌گویی، آتابای بچه گداست و فکر او هم متحجر است».

البته مطلب نشان نمی‌دهد که آن امر خیر قطعی شده یا در همان حد نیت خیر و گزینه «یا مرحمت نفرمایید» مانده است. اگر به شهر تهران واگذار شده باشد، لابد سوابقی در شهرداری دارد. به‌هرحال موزه هنری بهترین استفاده از چنان بنایی است. مبادا پاساژ و تجاری‌سازی شود.

بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی
سازمان اموال و املاک

آگهی فروش ویژه املاک به صورت مزایده

با اقساط بلند مدت و بدون کارمزد

سازمان اموال و املاک در نظر دارد تعدادی از املاک تجاری، اداری، مسکونی، زراعی و ... را در تهران و سایر استانها از طریق مزایده کتبی و به صورت اقساط بلند مدت و با تسهیلات استثنائی و تخفیفات پرداخت نقدی به فروش برساند.

علاقمندان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر به یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار ذیل و یا از تاریخ ۹۹/۵/۲۹ به سایت سازمان به نشانی: www.amvalamlak.ir و یا با شماره تلفن ۰۲۱-۸۶۰۸۳۰۳۸ تماس حاصل فرمایند.

ایران ۹۹/۵/۲۹ | جام جم ۹۹/۶/۲ | همشهری ۹۹/۶/۵